

Manuel Forcano

Poeta i traductor

Gràcies a l'obra poètica de Manuel Forcano, els lectors poden conèixer el llegat esplendorós d'Orient. A més de publicar reculls com 'Estàtues sense cap' (Proa), ha traduït textos com l'anònim i enigmàtic 'Llibre de la Creació' (Fragmenta)

CELIA ATSET

“Escric les meves runes sentimentals”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Estàtues sense cap està dividit en dues meitats. A la primera, el jo líric explica un seguit de trobades amoroses al Caire, dominades pel desig, on l'amant queda convertit en poema.

Cada poeta parla sempre d'ell mateix, i a mesura que passa el temps es va perfilant un tema líric. En el meu cas, exploro l'amor en els quatre vessants: el desig, el desdesig, l'amor i el desamor. Tots els poemes del llibre giren al voltant d'això. En aquest sentit, és una continuació de *Llei d'estrangeria* (2008), en què em vaig plantejar explícitament fer poemes d'amor.

Pessoa diu: “Totes les cartes d'amor són / ridícules. / No serien cartes d'amor si no fossin / ridícules”. Fugir del ridícul és un repte.

Es molt difícil escriure d'amor i no acabar fent el ridícul. En el cas del llibre, l'amor té un marcat to nostàlgic, perquè ja forma part del passat. A la primera part reconstrueixo mo-

ments de l'any i escaig que vaig viure al Caire. El gran viatger Ibn Battuta s'hi refereix com “la casa de la felicitat”, i quan recordo el temps que hi vaig passar la sensació és la mateixa. Els poemes fixen el que no vull que se m'oblidi.

Cal fer memòria amb cautela, llegim a *Alarmes*: “En el record / podem fer com als museus: / contemplar allò que vam ser, / fragments de tu i de mi, nanses / sense gerres, gerres sense nanses. / I no toqués- sim res, / saltarien les alarmes”.

Estàtues sense cap és un museu. Quan hi anem, veiem el passat: puntes de fletxa de sílex, làpides, gerres... Al llibre faig arqueologia de mi. Escric les meves runes sentimentals. M'identifico amb les estàtues que ja no tenen cap perquè jo, per amor, també el vaig perdre: és una imatge que pot semblar violenta però que, al mateix temps, és d'una senzillesa que trobo interessant.

“CREC MOLT EN LA INSPIRACIÓ: FINS QUE NO TINC LA SENSACIÓ QUE HE D'ESCRUIRE NO HO FAIG”

En un altre poema trobem l'única certesa que et queda: córrer “sempre endavant / mirant enrere”.

És una constatació de la vida mateixa: els dies passen i mires cap endavant, però sent molt conscient del que deus al teu passat. Recordar moments que ja no hi són és un acte d'exorcisme i també de digestió.

De vegades apel·les a textos de Polibi, als discursos de Sant Joan Damasc, a llibres com *Misteris egipcis*, de Jàmblic, o reconstrueixes històries d'una gran bellesa, com la dels papirs d'Hermòpolis. Els missatges d'amor no arriben mai a l'estimada. Quan retroben els papirs al cap dels segles, el contingut és d'una gran vigència.

He traduït els papirs d'Hermòpolis, per tant, els he mastegat molt al llarg dels anys. Em fascina que el contingut sigui tan modern, que s'hi expressin els sentiments pràcticament de la mateixa manera que fa-

riem ara. *Papirs d'Hermòpolis, segle V aC* forma part d'aquells poemes de factura feliç que gairebé surten d'una tirada: hi ha contribuït que el material i els paisatges formessin part de la meua pròpia vivència.

Poetes místics com Ibn al-Farid també hi tenen un paper destacat. L'amor que canten és el d'algu que es vol fondre amb Déu. M'impresiona molt la força de la mística, els versos són molt ardents: per a mi és la millor poesia amorosa del món, potser perquè quan es pensa en l'objecte de l'amor directament s'apel·la a la divinitat. Tot amor voldria ser místic, es busca en l'altre una imatge que pot arribar a ser comparada amb la de Déu.

Un dels amors més singulars que expliques al llibre és el de l'escola filosòfica d'Atenes. Per amor a les idees, Damasci i els seus companys decideixen exiliar-se a Pèrsia.

Aquí presento una posició d'amor no sensorial que té la mateixa força. Els membres de l'escola filosòfica d'Atenes van ser capaços de passar les mateixes penúries que un enamorat. Un detall: el poema comença de la mateixa manera que la meua tesi doctoral.

Com és que entre llibre i llibre deixes passar cinc anys? *El tren de Bagdad* va guanyar el premi Carles Riba l'any 2003 i no vas publicar *Llei d'estrangeria* fins al 2008.

Hi juguen molts factors. Hi ha les traduccions i la feina que faig amb Jordi Savall, gràcies a la qual viatjo molt. Crec molt en la inspiració: fins que no tinc la sensació que he d'escriure no ho faig. Puc passar força temps sense fer cap poema, i de cop hi torno. En el cas d'aquest llibre, els retards editorials van fer que substituïssim alguns poemes per altres que havia escrit més recentment. Un cop publicat he escrit força material nou, però encara no sé cap on s'encaminarà.

Has traduït poetes (Amikhai, Sadé, Someck), *Els viatges d'Ibn Battuta* i el *Llibre de meravelles* de Marco Polo. L'última novetat és el *Llibre de la Creació*, del segle III aC. És la pedrera terminològica del pensament cabalístic de l'Edat Mitjana. M'ha tocat brodar-lo paraula a paraula: una obra tan misteriosa, difícil d'entendre, antiga i incomprendible era com estar enfilat a un balcó sense baranes i a molta altura.

En principi, el llibre hauria de permetre crear vida a partir de la combinació adequada de paraules.

És la fórmula per crear un golem, però qui el va posar per escrit va mullar la pólvora: segurament el missatge no està complet, està censurat perquè no funcioni. L'autèntic missatge de la càbala passa de cabalista a cabalista només oralment.◆◆